

Súd: Okresný súd Partizánske
Spisová značka: 6Ps/3/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3620200750
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Štefčík
ECLI: ECLI:SK:OSPE:2021:3620200750.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Partizánske sudcom JUDr. Petrom Štefčíkom vo veci Y. N., nar. XX.XX.XXXX, ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, bývajúceho v B., W. T. XXX/XX, v rozsahu obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony zastúpeného opatrovníčkou V. H. N., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v B., W. T. XXX/XX, v tomto konaní zastúpeného procesným opatrovníkom mestom B., za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Partizánske, o vrátenie spôsobilosti na právne úkony na návrh obmedzeného v spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

I. Súd mení rozsudok Okresného súdu Partizánske č.k. 2Ps/8/2016-53 zo dňa 03.10.2017 v časti obmedzenia spôsobilosti na právne úkony Y. N., nar. XX.XX.XXXX tak, že obmedzuje jeho spôsobilosť na právne úkony nasledovne:

Y. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom B.I., W. T. XXX/XX nie je spôsobilý na majetkovoprávne a dedičské úkony - uzatvárať kúpne zmluvy, darovacie zmluvy, zmluvy o úvere, o pôžičke, byť ručiteľom, prevádzať svoj hnutel'ný a nehnuteľný majetok na iné osoby, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažiť a spísať závet, nie je spôsobilý preberať svoj príjem, nemôže samostatne hospodáriť s finančnými prostriedkami a majetkom v sume vyššej ako 15 € týždenne a nie je spôsobilý rozhodovať o zdravotnej starostlivosti o svoju osobu.

II. Opatrovníčka V. H. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom B.I., W. T. XXX/XX je oprávnená a povinná zastupovať Y.F. N., nar. XX.XX.XXXX vo veciach, v ktorých má tento spôsobilosť na právne úkony obmedzenú. Ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu. Opatrovníčka je povinná vždy k 30.03. a k 30.12. každého roka predkladať správu o výkone funkcie opatrovníka a o správe majetku obmedzeného v spôsobilosti na právne úkony.

III. Vo zvyšku ostáva rozsudok Okresného súdu Partizánske zo dňa 03.10.2017 č.k. 2Ps/8/2016-53 nezmenený.

IV. Súd návrh navrhovateľa na vrátenie spôsobilosti na právne úkony zamieta.

V. Štát nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

(1) Navrhovateľ sa podaným návrhom domáha vrátenia spôsobilosti na právne úkony, ktorá mu bola obmedzená rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 03.10.2017 č.k. 2Ps/8/2016-53. Návrh odôvodnil tým, že od roku 2016 pracuje v spoločnosti Porfix v Zemianskych Kostol'noch. Od zamestnávateľa má prísľub vyššej mzdy, ak by nebola jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená. Jeho zdravotný stav sa zlepšil, je schopný vykonávať viaceré úkony, ktoré sú mu rozhodnutím súdu zakázané a jeho stav sa stále vyvíja lepším smerom.

(2) Súd navrhovateľovi ustanovil uznesením zo dňa 13.07.2020 za opatrovníka na toto konanie mesto B..

(3) Na prejednanie veci bolo nariadené pojednávanie na 27.01.2021. Súd na pojednávaní vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov - rozsudkov tunajšieho súdu č.k. 6Ps/3/2011-39 z 12.07.2011, č.k. 4Ps/2/2014-62 z 10.03.2015, č.k. 2Ps/8/2016-53 z 03.10.2017, znaleckého posudku č. 19/2020 znalkyne MUDr. Evy Garajovej, vypočul znalkyňu, navrhovateľa a hmotnoprávnu opatrovníčku navrhovateľa a zistil nasledujúci skutkový stav:

(4) Rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 12.07.2011 č.k. 6Ps/3/2011-39 bol navrhovateľ pozbavený spôsobilosti na právne úkony a bola mu ustanovená opatrovníčka. Dôvodom pozbavenia spôsobilosti na právne úkony bolo, že navrhovateľ trpel závažnou duševnou poruchou, a to paranoidne halucinatórnou psychózou u ľahko duševne zaostalého jedinca. V dôsledku duševnej poruchy nebol schopný vybavovať svoje záležitosti a v plnej miere ovládať svoje konanie. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 20.07.2011.

(5) Rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 10.03.2015 č.k. 4Ps/2/2014-62 bola navrhovateľovi čiastočne vrátená spôsobilosť na právne úkony. Spôsobilosť mu bola obmedzená v tom rozsahu, že nebol spôsobilý na majetkovoprávne a dedičské úkony, nebol spôsobilý uzatvárať kúpne zmluvy, darovacie zmluvy, zmluvy o úvere, zmluvy o pôžičke, nebol spôsobilý prevádzať svoj hnuiteľný a nehnuteľný majetok na iné osoby, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažiť, spísať závet, nebol spôsobilý preberať svoj príjem a nebol spôsobilý nakladať s finančnými prostriedkami v sume vyššej ako 10 €. Hmotnoprávna opatrovníčka navrhovateľa týmto rozsudkom zmenená nebola. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 27.03.2015. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že v čase jeho vydania bol stav navrhovateľa stabilizovaný a uspokojivý. Naďalej trpel halucinatórnou psychózou u mentálne retardovaného jedinca, avšak táto duševná porucha už neodôvodňovala jeho úplné pozbavenie spôsobilosti na právne úkony. Bol schopný vykonávať svoje práva okrem majetkových práv.

(6) Rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 03.10.2017 č.k. 2Ps/8/2016-53 bol zmenený rozsudok č.k. 4Ps/2/2014-62 z 10.03.2015 v časti o rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony tak, že navrhovateľ nie je spôsobilý na majetkovoprávne a dedičské úkony - uzatvárať kúpne zmluvy, darovacie zmluvy, zmluvy o úvere, o pôžičke, byť ručiteľom, prevádzať svoj hnuiteľný a nehnuteľný majetok na iné osoby, akýmkoľvek spôsobom ho zaťažiť a spísať závet, nie je spôsobilý preberať svoj príjem, nemôže samostatne hospodáriť s finančnými prostriedkami a majetkom v sume vyššej ako 15 € týždenne. Hmotnoprávna opatrovníčka navrhovateľa týmto rozsudkom zmenená nebola. Bol upravený rozsah jej oprávnení a povinností a bola zaviazaná vždy k 30.06. a 30.12. každého roka predkladať správu o výkone funkcie opatrovníka a o správe majetku čiastočne nesvojprávneho. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 11.11.2017. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že v čase jeho vydania trpel navrhovateľ duševnou poruchou trvalého charakteru - chronickým ochorením v tom čase bez akútnych príznakov. Jeho zdravotný stav sa od predchádzajúceho rozhodnutia nijako nezmenil, nedošlo ani k jeho zhoršeniu. Znalec odporučil len ponechať mu možnosť samostatne hospodáriť s vyššou sumou peňažných prostriedkov, ktorú ohraničil na 50 € mesačne, ktorá by bola rozčlenená na týždne alebo dni. Navrhovateľ naďalej trpel duševnou poruchou v pravom slova zmysle - paranoidne halucinatórnou psychózou u ľahko mentálne retardovaného jedinca.

(7) Zo záverov znaleckého posudku č. 19/2020 vypracovaného MUDr. Evou Garajovou, znalkyňou v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvia psychiatria vyplýva, že navrhovateľ trpí v súčasnosti duševnou poruchou v pravom slova zmysle - propfschizofréniou (navršenou schizofréniou u ľahko duševne zaostalého jedinca). Ochorenie je trvalého charakteru a prognóza je skôr nepriaznivá, závisí od psychiatrickej starostlivosti a od liečby. Navrhovateľ nie je k svojmu ochoreniu kritický. Jeho stav je v súčasnosti vďaka starostlivosti opatrovníčky stabilizovaný. Nie je predpoklad, že by navrhovateľ z vlastnej vôle pravidelne dodržiaval liečbu. Jeho vôľové aj rozpoznávacie schopnosti sú narušené a nedokáže predvídať dôsledky svojho správania. Od posledného skúmania duševného stavu u neho nedošlo k takej zmene, ktorá by odôvodňovala úplné navrátenie spôsobilosti na právne úkony. Jeho zdravotný stav je stabilizovaný vďaka liečbe. Má aj naďalej narušené rozpoznávacie aj ovládacie schopnosti, myslenie aj úsudok, má narušenú úsudkovú a rozpoznávaciu schopnosť vo vzťahu k peniazom a majetku, ako aj k svojmu ochoreniu a zdravotnému stavu. Je u neho prítomná naivita, dôverčivosť a zvýšená ovplyvniteľnosť, nedostatočná schopnosť predvídať dôsledky svojho konania a zmysluplne v týchto oblastiach jednať. Tieto dlhodobé dôsledky ochorenia pretrvávajú. Nedošlo u neho k takej zmene duševného stavu, ktorá by mu umožňovala robiť aj tie právne úkony, ktoré vzhľadom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony vykonávať nemôže. Znalkyňa navrhla ponechať obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony v nezmenenom rozsahu. Zároveň uviedla, že navrhovateľ nedokáže zmysluplne posúdiť svoj zdravotný stav, preto potrebuje opatrovníka aj na rozhodovanie o zdravotnom stave a liečbe.

(8) Znalčka MUDr. Eva Garajová vypovedala, že na záveroch znaleckého posudku nemá čo meniť, zotrúva na nich. U navrhovateľa nedošlo k takej zmene, ktorá by odôvodňovala zmenu rozhodnutia o spôsobilosti na právne úkony. Nie je kritický ku svojej chorobe, nevie sa rozhodovať ohľadom svojho zdravotného stavu. Doterajšie zlepšenie zdravotného stavu, ktoré dosiahol, pokladá za maximum. Jeho stav je stabilizovaný a viac sa dosiahnuť nedá.

(9) Navrhovateľ uviedol, že má sľúbenú prácu na trvalý pracovný pomer, aby mal lepší plat a aby si mohol spraviť izbu, požiadal o vrátenie spôsobilosti na právne úkony. Sestra (opatrovníčka) by mu mohla z dedičstva kúpiť nábytok. Ak by mal vrátenú spôsobilosť, lepšie by zarábal, mal by obedy za 1 € a ďalšie výhody. Mohol by mať 13. a 14. plat, montérky a nemusel by byť zamestnaný cez agentúru. Do práce chodí každý deň, od pondelku do piatku, zamestnaný je cez agentúru. Keby lepšie zarábal, peniaze by použil na stravu, splatil by dlhy, dal by vnúčatám na sporenie. V súčasnosti sa lieči u MUDr. Majzlanovej, kam chodí raz mesačne. Vo veciach, v ktorých je jeho spôsobilosť obmedzená, mu pomáha sestra (opatrovníčka).

(10) Hmotnoprávna opatrovníčka navrhovateľa vypovedala, že jej prišli listiny z Čiech o vymáhaní dlhov navrhovateľa. Dlhy urobil za života rodičov, jeho matka sa snažila o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony, ale to nevyšlo. Má pocit, že navrhovateľa niekto navádza, že ho pripraví o dôchodok. Súhlasila s tým, aby bolo rozšírené obmedzenie spôsobilosti na právne úkony navrhovateľa aj na rozhodovanie o zdravotnej starostlivosti a v tom rozsahu aj rozšírený rozsah jej povinností. Ona sa rozprávala s pánom z agentúry, ktorý nič o dôvodoch uvedených navrhovateľom nevie. Navrhovateľ stále pracuje na základe dohody, na ktorej sa nič nemenilo.

(11) Kolízna opatrovníčka navrhovateľa uviedla, že súhlasia s rozšírením povinnosti opatrovníčky navrhovateľa o rozhodovanie o zdravotnej starostlivosti.

(12) Podľa § 10 ods. 1 až ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopný robiť právne úkony, súd ho pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí. Súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

(13) Podľa § 248 ods. 1, ods. 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

(14) Podľa § 249 ods. 1 CMP ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší.

(15) Súd po vykonanom dokazovaní a zhodnotení jeho výsledkov dospel k záveru, že nie je dôvod na zrušenie rozhodnutia, ktorým bola obmedzená spôsobilosť na právne úkony navrhovateľa. Naopak z dokazovania zistil, že je dôvod na rozšírenie obmedzenia spôsobilosti na právne úkony o rozhodovanie o zdravotnej starostlivosti o navrhovateľa.

(16) Súd vychádzal najmä zo záverov znaleckého dokazovania, z ktorých vyplýva, že duševný stav navrhovateľa je síce stabilizovaný, ale nezmenený. Naďalej trpí psychickou poruchou - ochorením propfschizofrénia, ktoré ovplyvňuje jeho vnímanie a konanie. Jeho vôľové a rozpoznávacie schopnosti sú stále narušené a k svojmu ochoreniu nie je kritický. Žiadna zmena u neho od ostatného posudzovania nenastala, naďalej nie je schopný hospodáriť so svojím majetkom nad rámec sumy 15 € týždenne. Navyše, nie je schopný sa ani zmysluplne rozhodovať o svojej liečbe, pričom jeho zdravotný stav je závislý od poskytovanej psychiatrickej starostlivosti. Z posúdenia súčasného zdravotného stavu navrhovateľa znalcom teda vyplýva, že je dôvodné ponechať súčasné obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony a ešte ho rozšíriť aj na rozhodovanie o jeho zdravotnej starostlivosti.

(17) Keďže súd rozhodol o zmene pôvodného rozhodnutia o spôsobilosti na právne úkony, v rozsahu tejto zmeny aj rozšíril oprávnenia a povinnosti hmotnoprávnej opatrovníčky navrhovateľa. Tá s rozšírením svojich kompetencií súhlasila. Pre úplnosť súd uvádza, že pri vyhlásení rozsudku došlo k zrejmej nesprávosti, keď bola stanovená povinnosť prekladať správy o výkone funkcie a o správe majetku k 30.03. a k 30.12. Ako súd uviedol v odôvodnení rozsudku po jeho vyhlásení, úmyslom bolo nemeniť rozsah oprávnení a povinností opatrovníčky (s výnimkou ich rozšírenia z dôvodu rozšírenia obmedzenia spôsobilosti na právne úkony). Keďže pôvodne bola zaviazaná opatrovníčka podávať správy k 30.06. a k 30.12., takýmto spôsobom mal znieť v tejto časti aj rozsah jej povinností v tomto rozsudku. Došlo teda k zrejmej nesprávosti vo vzťahu k prvému z termínov, ktorý mal byť 30.06., nie 30.03. Toto pochybenie súd napraví opravným uznesením.

(18) Vo zvyšných častiach ostal rozsudok tunajšieho súdu 2Ps/8/2016-53 nezmenený. Keďže návrh navrhovateľa na vrátenie spôsobilosti na právne úkony nebol dôvodný, ale zároveň nebol dôvod na zastavenie konania, pretože bolo dôvodné rozhodnúť o zmene pôvodného rozhodnutia, návrh navrhovateľa bol vo výroku IV. ako nedôvodný zamietnutý. Len pre úplnosť k dôvodu na vrátenie spôsobilosti na právne úkony, ktorý uviedol navrhovateľ (snaha získať lepšie platené zamestnanie) súd uvádza, že navrhovateľ nie je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony v pracovnoprávných vzťahoch (s výnimkou preberania mzdy). Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony preto nemá vplyv na jeho možnosť uzatvoriť pracovnú zmluvu.

(19) O trovách konania štátu súd rozhodol podľa § 251 ods. 1 CMP tak, že štátu nárok na náhradu trov nepriznal. V konaní o spôsobilosti na právne úkony trovy dôkazov platí štát, len celkom výnimočne je možné uložiť náhradu ujmy spojenej s platením týchto trov navrhovateľov, ak podá zjavne bezdôvodný návrh. V tejto veci však návrh nebol zjavne bezdôvodný, keďže jednak navrhovateľ sa domnieval, že jeho zdravotný stav sa zlepšil, pričom túto skutočnosť nebol schopný samostatne posúdiť a jednak z vykonaného dokazovania vyplynula potreba rozhodnutia o zmene pôvodného rozsudku o obmedzení spôsobilosti na právne úkony.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Partizánske. Lehota na podanie odvolania do 28.02.2021 neplynie. (§ 9 ods. 1, § 8 písm. a) zákona č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony)

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, uvedenie spisovej značky) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má uvedenú vadu, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.